

(*InuLC*; i *AlcM*, que en troba ja un ex. mallorquí de 1632, i dóna una formulació deforme d'aquesta història etimològica real i complexa). És l'ús quasi únic en els escr. Renaix., fins en vers: «des d'on lo sol, al nàixer, ja daura les boscuries, / ab brams y cruxidera, l'incendi, a coll del torb / --», *Atl.*, 52.

¹ A penes es podrà dir que s'hagi usat *des de que*, tot i que en diversos moments dels segles recents, ho han escrit (i ocasionalment fins dit) així algunes persones de llenguatge molt acastellanat o amb molts prejudicis castellans; el poble i la llengua parlada no van sancionar mai aquesta *de* artificial i espúria. El que sí que s'ha usat molt, si de cas, és *de des que*, igual que *de des de*, però això són vulgarismes intolerables en llenguatge civil. — ² NPSacks, *The Latinity of dated Docs. in Port. Territory*, 98-9; RRQ xxxiii, 401, n. 2.

Com que els derivats amb el prefix *des-* s'estudien tots en l'article dedicat al primitiu, ometrem les remissions en una sèrie de mots en *des-* on el caràcter de derivats és evident i ho és l'article on es trobaran estudiats.

Desabellar, V. *abella*

+*Desabillar* 'llevar els abillaments' [JRoig, *Spill*, 13214], que s'hauria hagut d'incloure a l'article *ABILLAR*.

Desabordar, V. *abordar* (BORDA) *Desabrigar*, *desabrigat*, V. *abrigar* *Desabusat*, gallicisme grosser, que *AlcM* entén malament *Desacarar*, V. *cara* *Desacatar*, V. *acatar* (ACOTAR) *Desacoblar*, V. *cobla* *Desacollar*, V. *collar* (COLL) *Desacollir*, V. *acollir* ³⁵ (COLLIR) *Desacomodat*, V. *mode* *Desacompanyar*, V. *company* *Desaconsellar*, V. *consell* *Desaconsolat*, V. *consol* (SOLAÇ) *Desacord*, *desacordança*, *desacordar*, -dat, V. *cor* *Desacostar*, V. *costa* *Desacostumar*, -at, V. *costum* *Desacreditar*, V. *creure* *Desafanat*, V. *afany* *Desafectar*, *desafecte*, V. *afecte* (FER) *Desafeinat*, V. *feina* (FER) *Desaferar*, V. *ferro* *Desafiador*, *desafiament*, *desafiant*, *desafiar*, V. *fiar* *Desafillar*, V. *jill* *Desafinació*, *desafinador*, *desafinar*, -nat, V. *fi*

Desafiu, per *desafiament*, és un mer i grosser castellanisme, innecessari i perillós, que caldria esborrar del *Dfa* i *AlcM*, no usat més que per dos textos acastellanats de fi del S. xvii i fi del xvi.

Desaforament, *desaforar*, -orat, ¹ V. *fur* *Desafortunat*, V. *fortuna* *Desagermanar*, -nat, V. *germà* *Desagradable*, *desagradar*, *desagradós*, V. *grat* *Desagraduar*, V. *grau* *Desagràiment*, *desagràit*, V. *agrair* *Desagraviar*, *desagreujar*, V. *greu* *Desaguisat*, V. *guisa*

¹ *Desaforat* no es pot condemnar com un veritable castellanisme; tanmateix cal reconèixer que l'ús n'ha estat afavorit per la influència castellana i que generalment es pot reemplaçar amb avantatge per

desmesurat, *descompassat*, *descompost*, *aparatós*, *desbocat*, *ostentós* i, sobretot, *desenfrenat*.

Desagullar-se 'dislocar-se' no és cap derivat d'*agulla* (etimologia semànticament absurda), sinó metàtesi de *desallogat*, derivat de *LLOC*; també és falsa, i suposada pels autors de l'*AlcM*, la pronúncia *dəzaguíá*, com ho revela ja el fet d'atribuir una pronúncia així a la Cerdanya (Puigcerdà, Orús) on no existeix en cap mot la pronúncia ieista: això fa creure que també deu ser falsa l'atribució de tal pronúncia a Bages i Ripollès, i merament suposada a causa de l'aparent derivació d'*agulla*.

Desahuciar: castellanisme, veg. DCEC (*desahuciar* en *HUCIA*) +*Desaigua*, *desaiguador*, *desaiguament*, *desaiguar*, +*desaigüe*, V. *aigua* +*Desaina* o *dessaina*, V. *dessagnar* (SANG) *Desairat*, *desaire*, V. *aire* *Desajustar*, V. *justa*

Desal, 'cap de bestiar de poc valor' (Rip.), s'hauria ²⁰ d'escriure *desalt*, car deu tractar-se d'un derivat de *desaltar* (ALTAR-SE) *Desalabar*, V. *alabar* *Desalapat*, V. *alaba* *Desalar*, V. *ala* *Desalè*, castellanisme disfressat, calc de *desaliento* (segons *aliento*=cat. *alè*); en català es diu *descoratjament* o *desànim* *Desalt*, *desaltar*, V. *altar-se* *Desalterar*, grosser gallicisme, per *desassedegar*, *apagar la set* *Desalotjar*, V. *llotja* *Desama*, *desamable*, V. *amar* *Desamanir*, V. *amanir*, *Desamar*, V. *amar* *Desamarrar*, V. *amar-rar* *Desamic*, *desamistança*, *desamistat*, *desamor*, ³⁰ V. *amar* *Desamor*: és falsa la pron. *dəzəmór* (per *dəzəmór*) atribuïda al cat. or. *Desamorit*, V. *amar* *Desamorador*, *desamorrar*, V. *morro* *Desamortització*, *desamortitzar*, V. *mort* (MORIR) *Desamurar*, V. *amura* *Desanar*, -nat, V. *anar* *Desancorar*, V. *àncora* +*Desànim*, *desanimació*, *desanimar*, V. *ànima* *Desapacible*, castellanisme, veg. DCEC (PAZ) *Desaparèixer*, V. *parer* *Desaparellar*, -llat, V. *parell* (PAR) *Desaparençar*, V. *parer* *Desapariar*, V. *par* *Desapariació*, V. *parer* *Desaparionar*, V. *parió* (PAR) *Desapassionar*, V. *passió* (PATIR) *Desapegar*, V. *pegar*

Desapercebut: és dubtós que sigui verament pres del cast., on *desapercibido* és un calc recent del fr. ⁴⁵ *inapperçu*, i considerat inadmissible en castellà durant quasi tot el S. xix: el mateix calc del francès es devia fer alhora en català, si bé no amb caràcter de barbarisme, perquè entre nosaltres ja comptava amb antecedents i paral·lels genuïns i no feia nosa (com ⁵⁰ en feia en una llengua on *apercebir-se* 'amanir-se' és element essencial).

Desapiadat, V. *pietat* *Desaplegar-se*, V. *plegar* *Desaplicat*, V. *plegar* *Desapoderar*, *desapoderat*, V. *poder* *Desapendre*, V. *pendre* *Desaprensió*, *desaprensiu*, V. *pendre* *Desaprofitar*, V. *profit* *Desapropiar*, V. *propi* *Desaprovar*, V. *provar*

DESAR, del ll. DENSARE 'fer més dens, condensar', 'espesseir, estrènyer, pitjar (diverses coses) en un lloc',